

CAMİLERİ İNŞA EDİP NAMAZI KAYBETMEK*

Kâbe'nin yeryüzündeki şubeleri, Allah'ın evleri olan camilerimiz, Müslümanlığımızın ve istiklalimizin simgesi olarak yükselen huzur, bilgi, birlik ve ibadet mekânlarımızdır. Başkanlığımız çeyrek asırdır Ekim ayının ilk haftasını camilerimizi hayatın merkezine, şehirlerin kalbine taşımak amacıyla "Camiler Haftası" olarak kutlamaktadır. Bu hafta münasebetiyle düzenlenen etkinliklerle toplumsal bir farkındalık ve ortak bir bilinç oluşturulması hedeflenmektedir. Camiler Haftasının son yıllarda belirli bir tema etrafında kutlanması, bir yandan camilerimizin fiziki şartlarının yeniden gözden geçirilmesi yönünde önemli çalışmalar başlatılmasına, diğer yandan da engelli, çocuk, genç, kadın gibi farklı toplum kesimlerinin camiyle daha fazla buluşabilmesi için kampanyalar düzenlenmesine vesile olmuştur. Bu bağlamda, 2011 yılında "Cami-Çocuk Buluşması" gündeme taşınmış, çocuklarımızın din gönüllüleriyle tanışması ve camiyle kaynaşması yolunda adımlar atılmıştır. 2012 yılında "Engelsiz Cami, Engelsiz İbadet" kampanyası düzenlenmiş, ülkemizde sayıları 8 milyonu bulan engelli vatandaşlarımızın camilere engelsiz ulaşımı yönünde çalışmalar başlatılmıştır. 2013 yılında "Cami ve Kadın" teması ile başta abdest alma ve ibadet yerleri olmak üzere camilerdeki kadın mekânlarının iyileştirilmesi için düzenlemelerde bulunulmuş, kadınlarımızın camilerden daha fazla istifade edebilmesi adına pek çok etkinlik gerçekleştirilmiştir. 2014 yılında "Cami ve Gençlik" teması çerçevesinde geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin camilerle irtibatını kuvvetlendirmek için yola çıkılmış, "Geç Kalma, Genç Gel" denilmiştir. Bu yıl ise dinimizin direği olan namaz ibadetine olan ihtiyacımızı daha yüksek bir sesle dile getirmek ve camilerdeki cemaatsizlik sorununa hem bireysel hem de toplumsal açıdan dikkat çekmek amacıyla Camiler Haftasının teması "Cami ve Namazla Diriliş" şeklinde belirlenmiştir.

Bilindiği gibi, Kur'an-ı Kerim'e göre, insanın yaratılış gayelerinden biri yeryüzünü imar etmektir. Yüce Rabbimiz "*Allah, sizi yerden, topraktan yarattı ve sizden yeryüzünü imar etmenizi istedi.*" (Hûd, 11/61) buyurur. İnsanın yeryüzünü imar etmesi, umrana varması, medeniyet kurması öncelikle kendi gönül dünyasını imar etmesiyle başlar. İmanı, mümini, kalpleri ve gönülleri imar etme merkezleri ise mescit ve camilerdir. Aslında mümin için bütün yeryüzü mescittir. Nitekim Sevgili Peygamberimiz (sas) bir hadislerinde "*Yeryüzü bana mescit kılındı.*" (Nesâî, Mesâcid, 42) buyurmuştur. Hâl böyle olmasına rağmen mümin bilincini inşa etmek; birliği, beraberliği, kardeşliği pekiştirmek; tevhit ile vahdet arasındaki ilişkiyi kurmak; imanın ve İslâm'ın toplumsal boyutlarını geliştirmek için mescidin varlığına ihtiyaç duyulmuştur. İslâm'ın ilk yıllarında Mekke'de Dâru'l-Erkam mescit olarak kullanılmış, hicret esnasında Kuba mescidi inşa edilmiş, hicretin ardından da Medine'de ilk faaliyetlerden biri olarak Mescid-i Nebevi yapılmıştır. Günde beş kere, haftada bir kere, yılda iki kere olmak üzere camilerde cemaatle namaz emredilmiş, bu sayede mescit ve camiler, Müslümanların kalplerinin

sükûna erdiği, gönüllerinin imar edildiği, zihinlerinin beslendiği müstesna mekânlar haline gelmiştir.

İslam'a göre, ibadetin yapıldığı her yer kutsal ve temiz, müminin her davranışı ise Rabbini hatırlayarak ve O'nun rızasına uygun gerçekleştiği sürece ibadettir. Camiler sadece namaz kılma mekânı değildir, böyle de tasarlanmamıştır. Ancak namaz olmadan da camiler diğer tüm işlevlerini kaybedecek ve temel fonksiyonlarını icra edemeyecektir. Bu sebeple cami ve mescitlerin karşı karşıya kalabileceği en büyük tehlike, namazsızlık ve cemaatsizlik tehlikesidir. Kur'an'ın ifadesiyle, namazı zayi etmek, namazı kaybetmek tehlikesidir. Namazı zayi edenler ise, fani heveslere dalanlardır, nefsanî arzulara uyanlardır (Meryem 19/59).

Bugün ülkemizin her köşesinde ve yeryüzünün her kıtasında camiler yükseliyor. Bunun için Allah'a ne kadar hamdetsek, ne kadar şükretsek azdır. Ancak inşa ettiğimiz camilerin potansiyeli değerlendirildiğinde görüyoruz ki, camilerimiz dolmuyor; çok az sayıda insan namazlarını düzenli bir şekilde camide cemaatle eda ediyor. Bu durum pek çok sebebin yanı sıra modern şehir hayatının getirdiği bir sorun olarak görülebilir. Kaynağı ne olursa olsun, ortaya çıkan durum göstermektedir ki sadece cami inşa etmek yetmiyor. Kubbenin altını saflarla doldurmak, mihrabın önünde yürekleri buluşturmak, caminin asıl gayesine ulaşmak ve gönüllerin imarı için seferber olmak gerekiyor. Sayıları her geçen gün artan camilere, hassaten fecrin doğuşuyla birlikten akın akın koşacak nesiller yetiştirmek, namazla dirilen ve arınan insanların artması için çalışmak bizlere düşüyor. Çocuklara camiye sevdirmek, genç kuşakların cami ile irtibatını kolaylaştıran bir gönül diline sahip olmak, cemaatimizle sağlıklı iletişim kurmanın yollarını aramak, bize ait bir sorumluluk olarak karşımızda duruyor.

Camide cemaatle namaz, dünyevî ve uhrevî kazanımlarıyla Peygamberimizden (sas) ümmetine miras kalan en kuvvetli sünnetlerdendir. Sevgili Peygamberimiz (sas) hayatının son demlerine kadar namazlarını cemaatle kılmaya büyük önem vermiş, bütün imkânlarını seferber ederek mescide devam etmelerini ashâbına tavsiye etmiş, cemaatin namaza kattığı anlam ve sevabı bizlere müjdelemiştir. Cemaatle namaz, evden, işten, dünyevîlikten uzaklaşıp, Hakk'ın evine, O'nun katına sığınılan bir hicrettir. Bu hicretin mükâfatı ise Resûl-i Ekrem (sas) tarafından şöyle dile getirilir: *“Bir kimse camiye gitme niyetiyle evinden çıktığında, attığı her adımdan dolayı kendisine bir sevap yazılır ve bir günah silinir.”* (Nesâî, Mesâcid, 14)

Kuru kalabalığı nitelikli bir topluluk yapacak, tevhid iklimini derinden yaşatacak, insanların eşit olduğunu ve iman kardeşliğinin her şeyden üstün olduğunu gösterecek ilk yer camidir, cemaatle namazdır. Namazın cemaatle eda edilmesi, yaşları, sosyal statüleri, meslekleri, mezhep ve meşrepleri, hatta ırk ve kültürleri farklı ama imanları bir olan insanları kaynaştırmanın, aralarında sevgi ve dayanışma bağı kurmanın en muhteşem imkânıdır. Gündelik hayatın meşgaleleri nedeniyle giderek yalnızlaşan modern insanın iman ekseninde sosyalleşmesi için en güzel vesiledir. Cemaatle namaz, Müslümanların birbirlerinin sıkıntılarından, sevinçlerinden ve gündemden haberdar olmaları açısından da oldukça önemlidir. Cami, cemaat, namaz, cemaatle namaz gibi değerlere sahip olan bir toplumda, bunlar yaşatıldığı müddetçe herhangi bir

iletişimsizliğin ve huzursuzluğun olması düşünülemez. Bilhassa vakit namazlarında mahzun kalan camilerimizin yeniden şenlenmesi, birliğimizin ve dirliğimizin de o ölçüde güçlenmesi anlamına gelecektir.

Bugün karşı karşıya kaldığımız ikinci büyük tehlike ise, namazları sadece şekle indirgememizdir. İnsanı her türlü münker ve fahşadan alıkoyacak bir namazı eda etmekten uzaklaşmamızdır. İlmihal bilgisinin ötesine geçerek, namazın derin manasını idrak edemeyişimizdir. Samimiyetten mahrum, süresi kısalmış, son ana kadar ertelenmiş, etkisini yitirmiş, solgun namazlarla kendimizi avutmamızdır. Soralım kendimize: Kıldığımız namazlar neden bizi kötülükten ve çirkinlikten alıkoymuyor? Neden bizi merhametli kılmıyor? Neden bizim iyi bir mümin, hayırlı bir Müslüman olmamızı sağlamıyor? Neden bizi örnek bir insan yapmıyor? Neden bizi güzel ahlaka erdirmiyor?

Oysa müminin dirilişi ancak namazla olur. Mümin, günde en az beş defa Rabbinin huzuruna çıkar; O'ndan namaz vasıtasıyla yardım ister (Bakara, 2/153). Cennetin anahtarı (Tirmizî, Tahâret, 1) ve dinin direği olan namaz sayesinde arınır, tazelenir ve güçlenir. Bilir ki, en hayırlı ameli vaktinde kıldığı namazdır (Buhârî, Tevhid, 48); ahirette ilk suali ise namazdan olacaktır (Nesâî, Muhârebe, 2). Bu yüzden o hep şöyle dua eder: “*Rabbim! Beni ve neslimi namaz kılanlardan eyle. Rabbimiz! Duamı kabul buyur.*” (İbrahim, 14/40)

Namazsız İslâm salt ideolojiden ibaret kalır. Namaz ibadettir, teslimiyettir, tefekkürdür, zikirdir, duadır, ilticadır, huşu ve hudûdur. Abdest ile her türlü maddi ve manevi kirden arınan bir insan için namaz hayat dersidir. Namazdaki niyet, zihnimizi ve kalbimizi ibadete hazır kılma, varlığımızı Rahman'a sunma dersidir. Namazdaki iftitah tekbiri, dünyevileşmeye sırt çevirme dersidir. Namazdaki kıyam, her gün müminler için bir istikamet dersidir. Namazdaki kıraat ve Kur'an, Cenab-ı Hak ile konuşmaktır, ahitleşmektir. Namazdaki rüku, Allah'tan başkasına eğilmemek için bir derstir. Namazdaki secde bize topraktan geldiğimizi öğreten bir tevazu dersi ve Rabbimize en yakın olma çabasıdır. Namazdaki tahiyat, Rabbimizle ve bütün müminlerle bir selam ve barış oturumudur. Namazdaki selam, melekleri şahit kılarak huzur-i ilahiden edeple ayrılıştır.

Yüce Kur'an, müminlerin vasıflarını anlatırken pek çok ayette onların namazlarını dosdoğru kıldıklarından söz eder (Tevbe, 9/71). Namazlarına devam ettiklerini (Meâric, 70/23), namazlarını muhafaza ettiklerini (Mü'minûn, 23/9) ve namazlarında huşu içinde olduklarını (Mü'minûn, 23/2) anlatır. Namazın insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyan yönüne dikkat çeker (Ankebût, 29/45). Kur'an-ı Kerim'e göre namazda tembellik dahi nifakın alâmetidir (Nisâ, 4/142). Yine mâûnu, yani en küçük bir yardımı engelleyen, riya ve gafletten alıkoymayan namazın namaz olmadığı Kerim Kitabımızda açıkça ifade edilmiştir (Mâûn, 107/4-7).

Resûl-i Ekrem (sas) ise namazı, dini ayakta tutan en güçlü dayanak, İslâm'ı idame ettirmeye vesile olan en sağlam sığınak olarak görür. Onun bakışında namaz, hayatın merkezindedir. Bir hadislerinde “*Her işin başı İslâm, direği ise namazdır.*” buyurması (Tirmizî, İman, 8), namazın bir Müslüman için anlamını özetlemeye yeter. Oysa bugün biz namazı, bünyesinde topladığı

iman, ibadet ve ahlâk bütünlüğüyle dinin direği olarak göremiyoruz. Namazı hayatın kalbine koyamıyoruz. Ona özen göstermede, onu özlemede, onunla özlemimizi gidermede çoğu zaman yetersiz kalıyoruz.

Hz. Peygamber (sas) namazı “gözünün nuru” olarak nitelendirmiştir (Nesâî, İşratü'n-Nisâ, 1). Onun En Yüce Dost'a giderken ümmetine son vasiyeti namaz olmuştur. Bugün de Müslümanlar, namazlarını Allah'ın emrettiği, Resûlünün (sas) öğrettiği şekilde, camilerde cemaatle eda ettiklerinde; ruhlarını namazla güçlendirip, namazın ruhuyla dirildiklerinde; namazı sevip, evlatlarına sevdirdiklerinde Allah'ın izniyle karşılaştıkları her türlü sorunun üstesinden geleceklerdir.

Bu vesileyle, ülkemizin en ücra köşesindeki mihrap görevlisinden yeryüzünün en uzak noktasında görev yapan din gönüllüsü kardeşlerime kadar mescit ve camilerde din hizmetlerinin en güzel şekilde deruhte edilmesi için gayret gösteren, topluma rehberlik ve önderlik eden, yaşantısıyla örnek olan, mihrabın, minberin ve kürsünün hakkını veren bütün kardeşlerimin Camiler Haftasını tebrik ediyor, ebediyete irtihal edenlere Cenab-ı Hak'tan rahmet niyaz ediyorum. O (cc), minarelerimizden yükselen yüce daveti ve namazın aydınlığını ülkemizin üzerinden eksik etmesin. Amin.

* Diyanet Aylık Dergi, sayı 298